

INSTITUT
FRANÇAIS

27.05.2016, 19.00-03.00

ΝΥΧΤΑ ΙΔΕΩΝ: ΗΘΟΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ NUIT DES IDÉES : L'ÉTHIQUE

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
SOUS L'ÉGIDE

Επιστήμη, Τεχνολογία
Ανάπτυξη και Καινοτομία

ΧΟΡΗΓΟΙ
SPONSORS

Pernod Ricard Hellas

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
SPONSORS COMMUNICATION

ΝΥΧΤΑ ΙΔΕΩΝ - ΗΘΟΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

NUIT DES IDÉES - L'ÉTHIQUE

27.05.2016, 19.00 - 03.00

ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΛΑΔΟΣ | INSTITUT FRANÇAIS DE GRÈCE

«ΦΩΤΕΙΝΗ» ΔΙΑΔΡΟΜΗ | PARCOURS « LUMINEUX »

Σχεδιασμός φωτισμού: Στέλλα Κάλτσου | Conception lumières : Stella Kaltsou

ΥΠΟΓΕΙΟ | SOUS-SOL -1

ΑΙΘΟΥΣΑ | SALLE PETIT PRINCE

ΙΣΟΓΕΙΟ | REZ-DE-CHAUSSÉE

ΥΠΟΔΟΧΗ | HALL D'ACCUEIL, AUDITORIUM THEO ANGELOPOULOS

ΟΡΟΦΟΣ 1 | ÉTAGE 1

ΑΙΘΟΥΣΑ | SALLE GISELE VIVIER

ΚΤΙΡΙΟ Β | BÂTIMENT B

ΟΡΟΦΟΣ 3 | ÉTAGE 3

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ | MÉDIATHÈQUE OCTAVE MERLIER

ΕΚΘΕΣΗ - ΠΩΛΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ | EXPOSITION - VENTE DE LIVRES
AVEC LA PARTICIPATION DE LIVRE OUVERT, FREE THINKING ZONE

ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΚΑΦΕΣ, ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΚΤΕΪΛ
CAFÉ, RA Fraîchissements et Cocktails offerts

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ, ΓΑΛΛΙΚΑ / ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΕ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ENTRÉE LIBRE, TRADUCTION SIMULTANÉE FRANÇAIS / GREC

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΥΠΟΣΤΕΙ ΑΛΛΑΓΕΣ
PROGRAMME SUJET À D'ÉVENTUELLES MODIFICATIONS

La **Nuit de la Philosophie**, lancée à Paris à l'initiative de l'École normale supérieure en 2010, connu un développement international qui atteste la nécessité d'échanges et de réflexion commune sur les grands questionnements d'aujourd'hui.

En 2014 et 2015, l'Institut français de Grèce a poursuivi l'initiative en créant à Athènes un rendez-vous majeur consacré au *Logos*, puis, avec le **Goethe Institut**, autour de la notion de *Bios*. Le succès fut tel, dans un pays où la philosophie est vive aujourd'hui comme hier, que l'organisation d'une grande manifestation annuelle autour des idées s'avère aussi attendue que nécessaire.

Le 27 mai, en partenariat étroit avec l'École normale supérieure, l'Institut français propose une nuit d'échanges et de débats tout entière dévolue à l'Éthique. Ainsi la réflexion philosophique va-t-elle irriguer d'autres champs de la connaissance liés aux plus hautes questions de l'existence, dans un contexte local et mondial en mutation réelle et, sur certains plans, préoccupante. Comment réagir en effet aux transformations techniques, scientifiques, politiques ou encore génétiques, médicales, biologiques qui marquent le monde actuel ? Comment répondre aux nouvelles formes de violence, aux menaces environnementales, aux déplacements volontaires ou imposés des populations ? Telles sont quelques-unes des questions particulièrement urgentes auxquelles les sociétés contemporaines sont confrontées.

Philosophes, juristes, médecins et écrivains vont en débattre, proposant des points de vue et des témoignages, tout au long d'une nuit que nous espérons intense et chaleureuse.

Mikaël Hautchamp
Conseiller de coopération et d'action culturelle
près l'Ambassade de France en Grèce
Directeur de l'Institut français de Grèce

Marc Mézard
Directeur de l'École normale supérieure
(ENS Paris)

Commissariat :
Marie-Christine Vandoorne
Attachée culturelle près l'Ambassade de France en Grèce,
Institut français de Grèce

Frédéric Worms
Directeur adjoint et professeur de philosophie
à l'ENS (Paris), directeur du Centre international d'étude
de la philosophie française contemporaine

Η **Νύχτα της Φιλοσοφίας**, που ξεκίνησε στο Παρίσι το 2010 από μια πρωτοβουλία της École normale supérieure, αναπτύχθηκε διεθνώς, γεγονός που επιβεβαιώνει την ανάγκη για ανταλλαγές και κοινό στοχασμό γύρω από τα μεγάλα ζητήματα του καιρού μας.

Το 2014 και το 2015 το Γαλλικό Ινστιτούτο Ελλάδος συνέχισε την πρωτοβουλία, προτείνοντας στην Αθήνα μία σημαντική συνάντηση αφιερωμένη στον *Λόγο* και κατόπιν, σε συνεργασία με το **Goethe Institut**, άλλη μία γύρω από την έννοια του *Βίου*. Σε μια χώρα όπου η φιλοσοφία παραμένει πάντοτε ζωντανή, η επιτυχία ήταν τέτοια που η ετήσια διοργάνωση μιας μεγάλης εκδήλωσης για τις ιδέες αποδεικνύεται προσδοκώμενη αλλά και αναγκαία.

Στις 27 Μαΐου το Γαλλικό Ινστιτούτο, σε στενή συνεργασία με την École normale supérieure, παρουσιάζει μια νύχτα ανταλλαγών ιδεών και διαλόγων αφιερωμένη εξ ολοκλήρου στην *Ηθική*. Έτσι ο φιλοσοφικός στοχασμός θα τροφοδοτήσει και άλλα πεδία γνώσης που συνδέονται με τα πιο σοβαρά ζητήματα της ύπαρξης, σε ένα τοπικό αλλά και παγκόσμιο πλαίσιο που υφίσταται πραγματική μεταμόρφωση, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις με τρόπο ανησυχητικό. Πώς να αντιδράσουμε λοιπόν απέναντι στις τεχνικές, επιστημονικές, πολιτικές ή και στις γενετικές, ιατρικές, βιολογικές μεταβολές που χαρακτηρίζουν τον σημερινό κόσμο; Πώς να απαντήσουμε στις νέες μορφές βίας, στις περιβαλλοντικές απειλές, στις ηθελημένες ή επιβεβλημένες μετακινήσεις πληθυσμών; Αυτά είναι μερικά από τα ιδιαίτερα επείγοντα ερωτήματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωπες οι σύγχρονες κοινωνίες.

Φιλόσοφοι, νομικοί, γιατροί και συγγραφείς θα συζητήσουν για αυτά, παρουσιάζοντας τις απόψεις και τις μαρτυρίες τους στη διάρκεια μιας νύχτας που ελπίζουμε ότι θα είναι έντονη και θερμή.

Mikaël Hautchamp
Σύμβουλος Συνεργασίας και Μορφωτικής Δράσης
της Πρεσβείας της Γαλλίας στην Ελλάδα
Διευθυντής του Γαλλικού Ινστιτούτου Ελλάδος

Marc Mézard
Διευθυντής της École normale supérieure
(ENS Παρίσι)

Επιμέλεια:
Marie-Christine Vandoorne
Μορφωτική ακόλουθος της Πρεσβείας της Γαλλίας στην Ελλάδα,
Γαλλικό Ινστιτούτο Ελλάδος

Frédéric Worms
Αναπληρωτής Διευθυντής και καθηγητής φιλοσοφίας
στην ENS (Παρίσι), Διευθυντής του Διεθνούς Κέντρου Μελέτης
της Σύγχρονης Γαλλικής Φιλοσοφίας

AUDITORIUM THEO ANGELOPOULOS

19.00-20.00

ΕΝΑΡΞΗ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ OUVERTURE - INTRODUCTION

19.00 ΕΝΑΡΞΗ | OUVERTURE

Mikaël Hautchamp, Σύμβουλος Συνεργασίας και Μορφωτικής Δράσης στην Πρεσβεία της Γαλλίας στην Ελλάδα, διευθυντής του Γαλλικού Ινστιτούτου Ελλάδος

Mikaël Hautchamp, Conseiller de coopération et d'action culturelle près l'Ambassade de France en Grèce, directeur de l'Institut français de Grèce

19.30-20.00 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ | INTRODUCTION À LA NOTION D'ÉTHIQUE

Frédéric Worms, αναπληρωτής διευθυντής και καθηγητής φιλοσοφίας στην ENS (Παρίσι), διευθυντής του Διεθνούς Κέντρου Μελέτης της Σύγχρονης Γαλλικής Φιλοσοφίας

Στέλιος Βιρβιδάκης, καθηγητής φιλοσοφίας στο Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών

Frédéric Worms, directeur adjoint et professeur de philosophie à l'ENS (Paris), directeur du Centre international d'étude de la philosophie française contemporaine

Stelios Virvidakis, professeur de philosophie au Département d'histoire et philosophie de la science à l'université d'Athènes

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ | LECTURES

Σε όλη τη διάρκεια της βραδιάς θα γίνουν αναγνώσεις φιλοσοφικών και λογοτεχνικών κειμένων στους διάφορους χώρους του Ινστιτούτου, από τους ηθοποιούς Νίκο Χατζόπουλο, Αглаΐα Παππά και Βασίλη Παπαβασιλείου.

Des lectures de textes philosophiques et littéraires seront données tout au long de la soirée, dans les différents espaces, par les comédiens Nikos Hadzopoulos, Aglaia Pappa, Vassilis Papavassiliou.

AUDITORIUM THEO ANGELOPOULOS

20.00-21.45

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 1 TABLE RONDE 1

ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΝΟΜΙΜΟ ΗΘΙΚΟ; ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΗΘΙΚΗ/ΟΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ;

Η ηθική είναι μια έννοια παρεξηγημένη. Άλλοτε ταυτίζεται με μια συντηρητική προσκόλληση σε κατεστημένες αντιλήψεις, συχνά θρησκευτικού χαρακτήρα, άλλοτε απορρίπτεται ως περιττή και επιβλαβής ηθικολογία και άλλοτε ορθώνεται σαν τείχος απέναντι σε εξελίξεις που φαίνεται να προσβάλλουν τις παραδοσιακές αρχές και αξίες μας: πώς μπορούμε να την ορίσουμε με σαφήνεια; Η ηθική ωστόσο δεν πρέπει να θεωρείται ένας ακλόνητος δογματικός κανόνας. Σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο, θα μπορούσε να αποτελεί το πεδίο όπου οι αξίες και οι αρχές υποβάλλονται και αυτές σε αξιολόγηση και κριτική.

Πολλαπλά είναι τα ερωτήματα που τίθενται στο σύγχρονο δημοκρατικό πλαίσιο, ιδίως για ό,τι θεμελιώνει τους νόμους μας και βρίσκεται στη βάση της πολιτικής ζωής. Υπάρχει άραγε ένα συγκεκριμένο πρότυπο ηθικής ζωής; Και αντίστροφα, πρέπει μια δημοκρατική πλουραλιστική κοινωνία να επιτρέπει στους πολίτες της να επιλέγουν ελεύθερα το δικό τους ιδεώδες ευτυχίας και ζωής;

Συντονισμός: **Βάσω Κιντή**, αναπληρώτρια καθηγήτρια φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Συμμετέχουν:

Παντελής Καψής, δημοσιογράφος

Φιλήμων Παιονίδης, καθηγητής ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Frédéric Worms, αναπληρωτής διευθυντής και καθηγητής φιλοσοφίας στην ENS (Παρίσι), διευθυντής του Διεθνούς Κέντρου Μελέτης της Σύγχρονης Γαλλικής Φιλοσοφίας

Corine Pelluchon, καθηγήτρια φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Franche-Comté (Besançon), ειδικός στην πολιτική φιλοσοφία και την εφαρμοσμένη ηθική

LECTURE

CE QUI EST LÉgal EST-IL ÉTHIQUE ? LA POLITIQUE ET LES HOMMES POLITIQUES DOIVENT-ILS ÊTRE MORAUX ?

L'éthique, notion indécise, est tantôt assimilée à l'attachement conservateur à des principes bien établis, à caractère souvent religieux, tantôt rejetée au titre d'une morale inutile et nuisible, tantôt opposée comme

rempart face à des évolutions qui paraissent une atteinte à nos principes et valeurs traditionnels : où peut-on la situer clairement ?

Loin d'être une règle dogmatique, inébranlable, elle pourrait être ce domaine où, dans un monde en constante mutation, les valeurs et les principes sont soumis à évaluation et critique eux aussi.

Autant de questions à poser dans le cadre démocratique d'aujourd'hui, notamment pour ce qui fonde nos lois et s'applique à la vie politique. Y a-t-il précisément un certain modèle de vie éthique ? A l'inverse, une société démocratique et pluraliste doit-elle permettre à ses citoyens de choisir librement leur idéal de bonheur et de vie ?

Modératrice : **Vasso Kindi**, professeur associé en philosophie, université d'Athènes

Avec :

Pantelis Kapsis, journaliste

Filimon Peonidis, professeur de philosophie morale et politique, université Aristote de Thessalonique

Frédéric Worms, directeur adjoint de l'ENS, professeur de philosophie à l'ENS (Paris), directeur du Centre international d'étude de la philosophie française contemporaine

Corine Pelluchon, professeur de philosophie à l'université de Franche-Comté (Besançon), spécialiste de philosophie politique et d'éthique appliquée

AUDITORIUM THEO ANGELOPOULOS

22.00-23.45

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 2
TABLE RONDE 2

ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ, ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΗΘΙΚΗ:
ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΣΕ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΟΠΩΣ ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΣΗΜΕΡΑ;

Εάν κάποιοι σκέπτονταν πως είναι δυνατή η αναγωγή της πολιτικής, και ιδιαίτερα της ευρωπαϊκής, στην οικονομία, οι πρόσφυγες μας υπενθυμίζουν ότι κάτι τέτοιο δεν γίνεται και ότι η πολιτική, κυρίως η ευρωπαϊκή, πρέπει να είναι συνδεδεμένη με όλα τα πεδία, με το ηθικό, το εκπαιδευτικό, το κοινωνικό, χωρίς ωστόσο να παύει να είναι πολιτική, και μάλιστα σε διεθνή κλίμακα!

Πρόκειται όντως για ένα πρόβλημα αλλά και για ένα επείγον ηθικό ζήτημα: πώς να αφήσουμε να χάνονται ανθρώπινες ψυχές που προσπαθούν να γλιτώσουν από τον θάνατο και τον πόλεμο, ή από τη φτώχεια και την αθλιότητα, ενώ μπορούμε να τις υποδεχτούμε;

Πρόκειται και για ένα εκπαιδευτικό πρόβλημα: οι φοιτητές στην Ευρώπη το έχουν καταλάβει καλά, ξέρουν πως στην περίπτωση αυτή όταν υποδέχονται, μοιράζονται τις γνώσεις, τα προβλήματα, τα σχέδια, το μέλλον. Πρόκειται, τέλος, για ένα πολιτικό πρόβλημα: πώς η δράση μας να αφορά μόνο στην υποδοχή, χωρίς να αντιμετωπίζουμε τα αίτια της εξορίας από πριν, και πώς κατόπιν να αφορά στις συνθήκες υποστήριξης, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη την άνοδο των ακραίων δυνάμεων στην Ευρώπη;

Είναι εύκολο να δούμε τους κινδύνους της ηθικής ή της εκπαίδευσης χωρίς πολιτική. Αλλά ξεχνούμε τους κινδύνους της πολιτικής χωρίς ηθική και χωρίς εκπαίδευση. Όμως αυτοί δεν είναι λιγότερο σοβαροί: μια τέτοια πολιτική δεν θα εμποδίσει τις ακραίες τάσεις ή τον πόλεμο, αλλά θα τα επιδεινώσει ακόμα περισσότερο, κάτι που είναι πασιφανές στην Ευρώπη σήμερα.

Συντονισμός: **Philippe Petit**, δημοσιογράφος, διδάκτωρ φιλοσοφίας

Συμμετέχουν:

Marc Mézard, διευθυντής της École normale supérieure (ENS) του Παρισιού

Ali Benmakhlouf, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Paris-Est Créteil Val-de-Marne

Βασίλης Βουτσάκης, επίκουρος καθηγητής Φιλοσοφίας του Δικαίου, Νομική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Δημήτρης Γ. Χριστόπουλος, αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, αντιπρόεδρος της Διεθνούς Ομοσπονδίας για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (FIDH)

Παραμβάσεις από δύο φοιτητές της ENS: **Frédéric Salin** και **Alison Bouffet**

LECTURE

L'ÉTHIQUE SOCIALE, HUMANITAIRE, INDIVIDUELLE ET COLLECTIVE : OÙ SONT LES RESPONSABILITÉS FACE À DES SITUATIONS TELLES QUE CELLE DES MIGRANTS AUJOURD'HUI ?

Si l'on pensait pouvoir réduire la politique, notamment européenne, à l'économie, les réfugiés nous rappellent que ce n'est pas possible et que la politique, surtout européenne, doit se relier à tous les domaines, l'éthique, l'éducation, la société, sans cesser pour autant d'être politique, y compris au niveau international !

Il s'agit bien d'un problème et même d'une urgence éthique : comment laisser périr des êtres humains qui fuient la mort et la guerre, ou la pauvreté et la misère, et que l'on peut accueillir ? Et d'un problème éducatif : les étudiants d'Europe l'ont bien compris qui savent qu'accueillir ici c'est partager les savoirs, les problèmes, les projets, l'avenir. Il s'agit enfin d'un problème politique : comment agir seulement sur l'accueil sans prévenir les causes de l'exil, en amont, ni, en aval, sur les conditions de l'accompagnement, y compris avec la montée des extrêmes en Europe ?

Il est facile de voir les risques de la morale ou de l'éducation sans politique. Mais on oublie ceux de la politique sans morale et sans éducation. Or, ils ne sont pas moins graves : une telle politique n'empêchera pas les extrêmes ou la guerre, elle les aggravera encore. Et rien n'est plus vrai en Europe aujourd'hui.

Modérateur : **Philippe Petit**, journaliste, docteur en philosophie

Avec :

Marc Mézard, directeur de l'École normale supérieure (ENS Paris)

Ali Benmakhlouf, professeur à l'université Paris-Est Créteil Val-de-Marne

Vassilis Voutsakis, professeur assistant de philosophie du droit, Faculté de droit de l'université d'Athènes

Dimitris Christopoulos, professeur adjoint, Département de science politique et d'histoire, université Panteion, vice-président de la Fédération internationale pour les droits de l'homme (FIDH)

Témoignages de deux étudiants de l'ENS : **Frédéric Salin** et **Alison Bouffet**

AUDITORIUM THEO ANGELOPOULOS
00.00-02.00

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 3
TABLE RONDE 3

ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΗΣ, ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΗΘΙΚΗ

Οι πρόοδοι ή οι κίνδυνοι της τεχνικής αφ' εαυτών εγείρουν ηθικά προβλήματα. Αυτό το διαπιστώνουμε όταν πρόκειται για τις επιδράσεις της τεχνικής στο κλίμα ή για τα ιατρικά πειράματα πάνω σε ανθρώπους. Όμως εντοπίζονται και σε κρίσιμα σημεία επαφής ανάμεσα στις ηθικές και μερικές φορές θρησκευτικές πεποιθήσεις των πολιτών από τη μία και τις πολιτικές αρχές της πολιτείας και της δημοκρατίας από την άλλη.

Πώς μπορούν να γεφυρωθούν οι διάφορες απόψεις για τη ζωή και τον θάνατο, καθώς και για το δικαίωμα και την ελευθερία, σε σχέση με ζητήματα όπως η τεκνοποίηση ή η ευθανασία, σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο; Πώς μπορούν να γεφυρωθούν οι απαιτήσεις του περιβάλλοντος και της δικαιοσύνης, σε κάθε χώρα και σε ολόκληρο τον πλανήτη;

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο συστάθηκαν οι «επιτροπές ηθικής» (το 1984 συγκροτήθηκε η πρώτη στη Γαλλία) και υπογράφηκαν συμφωνίες για το κλίμα (η 21^η Διάσκεψη του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή το 2015). Η ηθική και η πολιτική ανανεώνονται μέσα από ζωτικά και θανάσιμα ερωτήματα που ολοένα ανακύπτουν ενώ, από την άλλη, η ζωή και ο θάνατος αποκτούν ανθρώπινη διάσταση μόνο ως αντικείμενα ηθικών και πολιτικών συζητήσεων, οι οποίες καθορίζουν την εποχή μας και τη σχέση της με το μέλλον.

Συντονισμός: **Frédéric Worms**, αναπληρωτής διευθυντής και καθηγητής φιλοσοφίας στην ENS (Παρίσι), διευθυντής του Διεθνούς Κέντρου Μελέτης της Σύγχρονης Γαλλικής Φιλοσοφίας

Συμμετέχουν:

Νίκος Μοσχονάς, καθηγητής βιολογίας και ιατρικής μοριακής γενετικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών

Didier Sicard, επίτιμος πρόεδρος της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής Ηθικής, καθηγητής ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Paris Descartes

Lazare Benaroyo, καθηγητής ηθικής και φιλοσοφίας της ιατρικής στη Σχολή Βιολογίας και Ιατρικής και πρόεδρος της Διεπιστημονικής Πλατφόρμας Ηθικής (Ethos) του Πανεπιστημίου της Λωζάννης

LECTURE

AVANCÉES SCIENTIFIQUES, TECHNIQUES, MÉDICALES DANS LEUR RELATION À L'ÉTHIQUE

Les avancées ou les dangers de la technique soulèvent des problèmes éthiques en eux-mêmes. Ainsi le voit-on lorsqu'il s'agit des effets de la technique sur le climat ou de l'expérimentation médicale sur les êtres humains. Mais ils se situent aussi à des points de contact critiques entre les convictions éthiques et parfois religieuses des citoyens et les principes politiques de la cité et de la démocratie.

Comment concilier les différentes opinions sur la vie et la mort, ainsi que le droit et la liberté, sur des questions telles que la procréation et l'euthanasie, dans un cadre démocratique ? Comment concilier les exigences de l'environnement et de la justice, dans chaque pays et à l'échelle de la planète ?

C'est la raison de la constitution de « comités d'éthique » (le premier en France en 1984) et de conventions climatiques (COP21 en 2015). L'éthique et la politique sont renouvelées par de nouvelles questions vitales et mortelles tandis que la vie et la mort ne sont humaines qu'en faisant l'objet de discussions éthiques et politiques, qui définissent notre époque et son rapport à l'avenir.

Modérateur : **Frédéric Worms**, directeur adjoint et professeur de philosophie à l'ENS (Paris), directeur du Centre international d'étude de la philosophie française contemporaine

Avec :

Nikos Moschonas, professeur de biologie et de génétique moléculaire médicale, Faculté de médecine de l'université de Patras

Didier Sicard, président honoraire du Comité consultatif national d'éthique, professeur de médecine à l'université Paris Descartes

Lazare Benaroyo, professeur d'éthique et de philosophie de la médecine, Faculté de biologie et de médecine et président de la Plateforme interdisciplinaire d'éthique (Ethos) de l'université de Lausanne

Ali Benmakhlouf

Isabelle Siffert

Antony Hatzimoysis

Evangelos Protopapadakis

Yannis Tournikiotis

Yannaï Plettener

Stella Panopoulou

Claire Marin

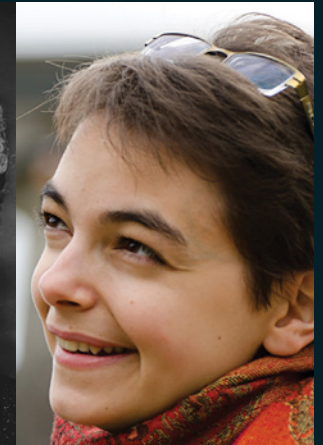
Xenophon Paparrigopoulos

Yannis Prelontzos

Lazare Benaroyo

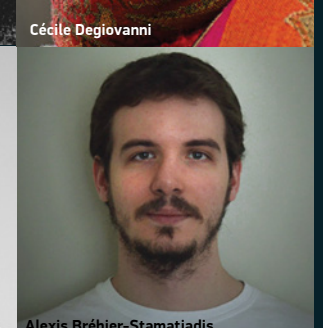
Cécile Degiovanni

Nikos Moschonas

Didier Sicard

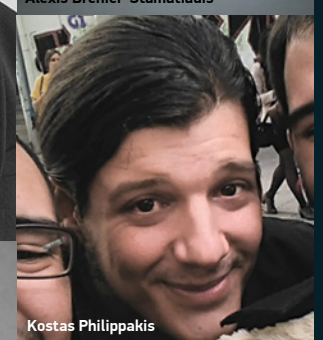
Alexis Bréhier-Stamatiadis

Stavroula Tsinorema

Pavlos Kontos

Kostas Philippakis

Stelios Virvidakis

1⁰^S ΟΡΟΦΟΣ - ΚΤΙΡΙΟ Β
1ER ÉTAGE - BATIMENT B
20.00-00.00

ΠΡΟΒΟΛΕΣ
PROJECTIONS

20.00 ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΜΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΘΙΚΗΣ; (2002)

Ντοκιμαντέρ των **Jean-Luc Bouvret, Stéphane Le Gall-Viliker** και **Pascal Goblot**
Παραγωγή: CNRS images, France 5, SFRS-Cerimes, Le Miroir

Από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο τα ζητήματα που άπτονται της βιοηθικής έχουν γίνει ιδιαίτερα αισθητά. Το 1982 γεννιέται στη Γαλλία η «μικρή Amandine», το πρώτο παιδί με εξωσωματική γονιμοποίηση: ξεκινά έτσι μια τεράστια συζήτηση για τις δυνητικές συνέπειες του ελέγχου της αναπαραγωγής του ανθρώπου μέσω ιατρικής υποβοήθησης. Το 1983, με διάταγμα του Προέδρου της Δημοκρατίας προκηρύσσεται η σύσταση μιας «Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής Ηθικής για τις επιστήμες της ζωής και της υγείας».

20h00 UN COMITÉ D'ÉTHIQUE POUR QUOI FAIRE ? (2002)

Documentaire réalisé par **Jean-Luc Bouvret** avec **Stéphane Le Gall-Viliker** et **Pascal Goblot**
Production : CNRS images, France 5, SFRS-Cerimes, Le Miroir

Depuis la Seconde Guerre mondiale, les questions touchant à la bioéthique sont devenues particulièrement sensibles. En 1982, la naissance en France de la « petite Amandine », première enfant conçue in vitro en donne un nouvel élan : elle initie une vaste réflexion sur les conséquences potentielles de la maîtrise de la reproduction humaine par un geste médical. En 1983, un décret du président de la République institue un « Comité consultatif national d'éthique pour les sciences de la vie et de la santé ».

21.00 ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (2013)

Ντοκιμαντέρ της **Ariane Poulantzas**
Παραγωγή: Les Films Grain de Sable, με τη συμμετοχή της France Télévisions

Τα ζευγάρια που δεν μπορούν να κάνουν παιδιά και καταφεύγουν στην ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή περνούν από πολλά στάδια πριν γίνουν γονείς. Ένα από αυτά είναι και το πέρασμα από ένα κέντρο μελέτης και συντήρησης των ωαρίων και του σπέρματος του ανθρώπου (Cecos). Το έργο των ευαίσθητων αυτών μονάδων είναι να διαχειρίζονται τις δωρεές γαμετών (ωοκυττάρων και σπέρματος). Το κέντρο του νοσοκομείου Tenon (στο 20^ο διαμέρισμα του Παρισιού) άνοιξε τις πόρτες του στο συνεργείο της Ariane Poulantzas. Μέσα από αυτή την ταινία η σκηνοθέτρια «θέλησε να φωτίσει τις ηθικές, κοινωνικές, ψυχολογικές και πολιτικές αρχές».

21h00 DES ENFANTS FAITS MAIN (2013)

Documentaire réalisé par **Ariane Poulantzas**
Production : Les Films Grain de Sable, avec la participation de France Télévisions

Pour les couples qui n'arrivent pas à avoir d'enfants et qui ont recours à la procréation médicalement assistée, les étapes sont nombreuses avant de devenir parents. Et parmi elles, le passage par un Centre d'étude et de conservation des œufs et du sperme humains (Cecos), qui a la délicate tâche de gérer les dons de gamètes (don d'ovocytes et don de sperme). Le Cecos de l'hôpital Tenon a ouvert ses portes à l'équipe de tournage d'Ariane Poulantzas. À travers ce film, la réalisatrice « voudrait mettre en lumière les principes éthiques et sociaux, psychologiques et politiques ».

22.00 ΑΝΑΓΝΩΣΗ

22.30 ΝΤΕΡΡΙΝΤΑ 'Η Η ΕΝΤΟΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΥΠΑΡΞΙΑΣ (2005)

Διάλεξη του **Alain Badiou**, στο πλαίσιο ενός συνεδρίου που οργάνωσε ο **Frédéric Worms** στην École normale supérieure στο Παρίσι στις 21 Οκτωβρίου 2005.

Δύο έτη μετά τον θάνατο του Jacques Derrida, ο Alain Badiou σκιαγραφεί το πορτρέτο του τελευταίου από τους πνευματικούς καθοδηγητές της γενιάς του 1960, στηριζόμενος στην προσidia φιλοσοφία του, χωρίς όμως να προδώσει τη δεσπόζουσα της ντερριντιανής σκέψης. Δείχνει πώς ο Derrida αποδομεί τις μεγάλες δυαδικές αντιθέσεις της μεταφυσικής και του δορισμού, επιχειρώντας να βρει ένα σημείο διαφυγής που θα του επιτρέψει να συγκροτήσει το δικό του φιλοσοφικό οικοδόμημα, την αποδόμηση.

Αυτή η διάλεξη θα σχολιαστεί από τον Βαγγέλη Μπιτσώρη που μετέφρασε το κείμενο, το οποίο εκδόθηκε από την Άγρα το 2009, με τον τίτλο *Μικρό φορητό πάνθεον*. Στη συνέχεια, θα αναπτύξει στην αίθουσα Petit Prince το ακόλουθο θέμα: *Jacques Derrida. Η σχέση μεταξύ της υπερ-ηθικής και της ηθικής, του δικαίου, της πολιτικής*.

22h00 LECTURE

22h30 DERRIDA OU LA LOCALISATION DE L'INEXISTENCE (2005)

Conférence d'**Alain Badiou** dans le cadre d'un colloque mis en place par **Frédéric Worms** à l'École normale supérieure le 21 octobre 2005 à Paris.

Deux ans après la mort de Jacques Derrida, Alain Badiou dessine le portrait philosophique du dernier des grands maîtres à penser de la génération des années 1960 en s'appuyant sur sa propre philosophie, sans trahir toutefois la dominante de la pensée derridienne. Il montre comment Derrida déconstruit les grandes oppositions binaires de la métaphysique et du structuralisme, en essayant de trouver un point de fuite qui lui permettra de construire son propre édifice de philosophie, la déconstruction.

Cette conférence sera commentée par **Vanghélis Bitsoris** qui a traduit le texte, paru aux éditions Agra en 2009, sous le titre *Petit panthéon portatif*. Puis, ce dernier développera à la Salle Petit Prince le thème suivant : *Jacques Derrida. Le rapport entre l'hyper-éthique et l'éthique, le droit, la politique*.

ΑΙΘΟΥΣΑ | SALLE PETIT PRINCE

20.00-01.00

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ CONFÉRENCES INDIVIDUELLES

Να είμαστε δίκαιοι με τους πρόσφυγες

Être justes avec les réfugiés

Γιώργος Φαράκλας | Georges Faraklas

Καθηγητής πολιτικής φιλοσοφίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Professeur de philosophie politique, université Panteion

Η κρίση της κοινωνικής ευθύνης - Η ευθύνη υπό το πρίσμα της φιλοσοφίας και του δικαίου

La crise de la responsabilité sociale - La responsabilité au miroir de la philosophie et du droit

Philippe Petit

Δημοσιογράφος, διδάκτωρ φιλοσοφίας | Journaliste, docteur en philosophie

Υποχρεώσεις προς έτερον - υποχρεώσεις προς εαυτόν και τα σύνορα της ηθικής κοινότητας

Obligations envers autrui - obligations envers soi-même : les frontières de la communauté morale

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος | Xenophon Paparrigopoulos

Αναπληρωτής καθηγητής της φιλοσοφίας του δικαίου στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Professeur associé de la philosophie du droit à l'université du Péloponnèse

Φροντίδα και φαντασία: στον πυρήνα των διαφορούμενων σχέσεων θεραπείας

Sollicitude et fiction : au cœur de l'ambivalence des relations de soin

Nathalie Zaccaï-Reyners

Εμπειρογνώμων ερευνήτρια στο Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας του Βελγίου (FRS-FNRS), καθηγήτρια στο

Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών | Chercheuse qualifiée au Fonds de la recherche scientifique belge

(FRS-FNRS), professeur à l'université libre de Bruxelles

Το ηθικό μέλημα της ευθύνης για τις μελλοντικές γενιές

Le souci éthique de la responsabilité pour les générations futures

Γκόλφω Μαγγίνι | Golfo Maggini

Αναπληρώτρια καθηγήτρια νεότερης και σύγχρονης φιλοσοφίας στο Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και

Ψυχολογίας - Τομέας Φιλοσοφίας, του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Professeure associée de philosophie moderne et contemporaine, U.F.R. de philosophie, éducation et psy-

chologie - section philosophie, université de Ioannina

Άτομο, κοινωνική ομάδα, κοινότητα. Η σύγχρονη κριτική του φιλελεύθερου ατομικισμού.

Individu, groupe social, communauté. La critique contemporaine de l'individualisme libéral.

Yannaï Plettener

Φοιτητής-ερευνητής στην ENS και στο Πανεπιστήμιο Paris 1

Étudiant-chercheur ENS et Paris 1

Πώς να προσανατολιστούμε στο πεδίο της ηθικής σήμερα;

Comment s'orienter dans l'éthique aujourd'hui ?

Άρης Στυλιανού | Aris Stilianou

Επίκουρος καθηγητής φιλοσοφίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Professeur assistant de philosophie, université Aristote de Thessalonique

Φεμινιστικές προσεγγίσεις στην καντιανή ηθική

Approches féministes dans la morale kantienne

Στέλλα Πανοπούλου | Stella Panopoulou

Φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Αθηνών | Étudiante, université d'Athènes

Ζακ Ντερριντά. Η σχέση μεταξύ της υπερ-ηθικής και της ηθικής, του δικαίου, της πολιτικής

Jacques Derrida. Le rapport entre l'hyper-éthique et l'éthique, le droit, la politique

Βαγγέλης Μπιτσώρης | Vanghélis Bitsoris

Συγγραφέας, μεταφραστής, διδάσκων στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Écrivain, traducteur, enseignant à l'université Panteion

Κάθε ομιλία, η οποία θα ολοκληρωθεί με μια συζήτηση με το κοινό, θα διαρκέσει μισή ώρα.

Chaque conférence, suivie d'un échange avec le public, durera une demi-heure.

ΑΙΘΟΥΣΑ | SALLE GISELE VIVIER

20.00-01.00

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ CONFÉRENCES INDIVIDUELLES

Η επικαιρότητα της ηθικής των Στωικών: Η Πολιτεία του Ζήνωνα

L'actualité de la morale stoïcienne : la République de Zénon

Μαρία Πρωτοπαπά-Μαρνέλη | Maria Protopapa-Marneli

Διευθύντρια ερευνών του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών

Directeur de recherche au Centre de recherche sur la philosophie grecque de l'Académie d'Athènes

Πρόσωπα της καταστροφής. Το υποκείμενο απέναντι στην καταστροφή

Visages de la catastrophe. Le sujet face à la catastrophe

Claire Marin

Φιλόσοφος, συγγραφέας, καθηγήτρια φιλοσοφίας στο λύκειο Alfred Kastler του Cergy-Pontoise

Philosophe, écrivain, professeur de philosophie au lycée Alfred Kastler de Cergy-Pontoise

Το κακό ενεδρεύει στη γη

Le mal est sur la terre

Παύλος Κόντος | Pavlos Kontos

Καθηγητής στο Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών

Professeur, Département de philosophie, université de Patras

Η ηθική βελτίωση, το μηχανήμα του θεού και ο χαμένος παράδεισος

Le perfectionnement moral, la machine de Dieu et le paradis perdu

Ευάγγελος Δ. Πρωτοπαπαδάκης | Evangelos D. Protopapadakis

Επίκουρος καθηγητής εφαρμοσμένης ηθικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Professeur assistant d'éthique appliquée, université d'Athènes

Το αποικιακό ζήτημα - Λογοτεχνία, ηθική, πολιτική

La question coloniale - littérature, éthique, politique

Dominique Combe

Διευθυντής Διεθνών Σχέσεων και καθηγητής στην ENS (Τμήμα Λογοτεχνία και Γλώσσα)

Directeur des relations internationales et professeur à l'ENS (Département littérature et langage)

Προκλήσεις για τη σύγχρονη ηθική φιλοσοφία

Défis pour la philosophie morale contemporaine

Στέλιος Βιρβιδάκης | Stelios Virvidakis

Καθηγητής φιλοσοφίας στο Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου

Αθηνών | Professeur de philosophie au Département de méthodologie, d'histoire et de théorie de la science à

l'université d'Athènes

Θα είχαμε αξιοπρέπεια αν το δίκαιο αποφάσιζε κάτι άλλο γι'αυτήν;

Aurions-nous une dignité si le droit en décidait autrement ?

Cécile Degiovanni

Φοιτήτρια-ερευνήτρια στην ENS

Étudiante-chercheuse ENS

Η κοινοτοπία του κακού, άλλοτε και τώρα

La banalité du mal, autrefois et maintenant

Βίκυ Ιακώβου | Vicky Iakovou

Λέκτορας πολιτικής φιλοσοφίας στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Maître de conférences de philosophie politique, Département d'anthropologie sociale et d'histoire, université de

l'Égée

Η ουτοπία της ηθικής

L'utopie de l'éthique

Γιάννης Τουρνικιώτης | Yannis Tournikiotis

Φοιτητής, Πανεπιστήμιο Αθηνών | Étudiant, université d'Athènes

Επιστημονικός και ηθικός ρεαλισμός

Réalisme scientifique et moral

Αλέξης Brehier-Σταματιάδης | Alexis Brehier-Stamatiadis

Φοιτητής, Πανεπιστήμιο Αθηνών | Étudiant, université d'Athènes

Κάθε ομιλία, η οποία θα ολοκληρωθεί με μια συζήτηση με το κοινό, θα διαρκέσει μισή ώρα.

Chaque conférence, suivie d'un échange avec le public, durera une demi-heure.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ | ΜΕΔΙΑΘΗΚΕ OCTAVE MERLIER 20.00-01.00

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ CONFÉRENCES INDIVIDUELLES

Επιστήμη, τέχνη και ηθική: Τι θα έλεγε ο Αριστοτέλης στον Michel Foucault

για την «καρτεσιανή ανησυχία»;

Sciences, art et éthique : que dirait Aristote à Michel Foucault sur l'« anxiété cartésienne » ?

Σταυρούλα Τσινόρεμα | Stavroula Tsinorema

Καθηγήτρια νεότερης & σύγχρονης φιλοσοφίας και βιοηθικής στο Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης | Professeur de philosophie moderne & contemporaine et de bioéthique, Département d'études philosophiques et sociales, université de Crète

Ιατρική ηθική και όρια της γλώσσας

Éthique médicale et bords du langage

Ali Benmakhlouf

Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Paris-Est Créteil Val-de-Marne

Professeur à l'université Paris-Est Créteil Val-de-Marne

Ηθική της θεραπείας και «εξατομικευμένη» ιατρική στην εποχή της γονιδιωματικής

Éthique du soin et médecine « personnalisée » à l'ère de la génomique

Lazare Benaroyo

Καθηγητής ηθικής και φιλοσοφίας της ιατρικής στη Σχολή Βιολογίας και Ιατρικής του Πανεπιστημίου της Λωζάννης, πρόεδρος της Διεπιστημονικής Πλατφόρμας Ηθικής (Ethos) του Πανεπιστημίου της Λωζάννης
Professeur d'éthique et de philosophie de la médecine, Faculté de biologie et de médecine et président de la Plateforme interdisciplinaire d'éthique (Ethos) de l'université de Lausanne

Η νόσος Αλτσχάιμερ ως ηθική πρόκληση

La maladie d'Alzheimer comme défi moral

Σταύρος Ζουμπουλάκης | Stravros Zouboulakis

Πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, φιλόσοφος

Président du Conseil d'administration de la Bibliothèque nationale de Grèce, philosophe

Ο υπερ-άνθρωπος, ο μύθος της παντοδυναμίας;

L'homme augmenté, le mythe de la toute puissance ?

Didier Sicard

Επίτιμος πρόεδρος της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής Ηθικής, καθηγητής ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Paris Descartes | Président honoraire du Comité consultatif national d'éthique, professeur de médecine à l'université Paris Descartes

Η σωματική οντότητα: από το ευάλωτο στην απόλαυση

La corporéité : de la vulnérabilité à la jouissance

Corine Pelluchon

Καθηγήτρια φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Franche-Comté (Besançon), ειδικός στην πολιτική φιλοσοφία και την εφαρμοσμένη ηθική | Professeur de philosophie à l'université de Franche-Comté (Besançon), spécialiste de philosophie politique et d'éthique appliquée

Ηθικά πάθη

Passions morales

Αντώνης Χατζηρωσής | Antony Hatzimoysis

Αναπληρωτής καθηγητής σύγχρονης φιλοσοφίας

Professeur associé en philosophie contemporaine

Μια αρετολογία για την εποχή μας; Επάνοδος στην «Πραγματεία περί αρετών» του VI. Jankelévitch

Une arétologie pour notre temps ? Retour sur le « Traité des vertus » de VI. Jankelévitch

Γιάννης Πρελορέντζος | Yannis Prelorentzos

Καθηγητής νεότερης και σύγχρονης φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Professeur de philosophie moderne et contemporaine à l'université de Ioannina

Η επιστημονική ακεραιότητα δοκιμάζεται από την εκλαΐκευση των γνώσεων: μπορούμε να κοινοποιούμε τις προόδους της επιστήμης χωρίς να τις ωραιοποιούμε;

L'intégrité scientifique à l'épreuve de la vulgarisation des savoirs : peut-on communiquer les progrès scientifiques sans les embellir ?

Isabelle Siffert

Φοιτήτρια-ερευνήτρια στην ENS | Étudiante-chercheuse ENS

Στοχασμοί για την ηθική του Alain Badiou

Réflexions sur l'éthique d'Alain Badiou

Κώστας Φιλιππάκης | Kostas Filippakis

Φοιτητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων | Étudiant, université de Ioannina

Κάθε ομιλία, η οποία θα ολοκληρωθεί με μια συζήτηση με το κοινό, θα διαρκέσει μισή ώρα.

Chaque conférence, suivie d'un échange avec le public, durera une demi-heure.

L'ÉCOLE NORMALE SUPÉRIEURE

L'École normale supérieure est un établissement singulier qui joue un rôle central, depuis plus de deux siècles, dans la formation des élites françaises. Son directeur est nommé pour un mandat de cinq ans, par décret du Président de la République.

Depuis 2012 l'École est dirigée par **Marc Mézard**, physicien reconnu internationalement.

Forte de laboratoires et d'équipes de recherche du meilleur niveau mondial, l'École sélectionne chaque année quelques-uns des esprits les plus brillants et leur donne le cadre et les conditions pour se former et s'épanouir. Ses quinze départements, qui couvrent l'essentiel des disciplines littéraires et scientifiques, offrent des formations pré-doctorales et doctorales. Largement ouverte à l'international, l'École accueille dans le cadre de programmes d'échanges universitaires des étudiants et des enseignants chercheurs venant des meilleurs établissements mondiaux. Dans sa volonté de construire une université fédérale de taille et de rang mondial, l'École s'est constituée membre fondateur de Paris Sciences et Lettres (PSL Research University), aux côtés de vingt-quatre autres établissements d'excellence français. Université résolument innovante, PSL, qui allie les sciences, les humanités et les arts, ouvre des perspectives inédites en recherche, en formation et en valorisation des résultats de la recherche. La recherche occupe une place essentielle parmi les activités de l'École - les étudiants y sont au contact d'une recherche de pointe, reconnue au niveau mondial par de nombreuses récompenses. Cinquante-six contrats de recherche européens (European Research Council Grants) ont été attribués à des chercheurs de l'École depuis la création du programme en 2007, ce qui correspond à 10% des contrats ERC français.

Près de sept cents doctorants préparent leur thèse au sein de ses équipes.

Dans tous les domaines, l'excellence et l'originalité intellectuelle des normaliens est reconnue. L'École est classée au premier rang national et au neuvième rang mondial par la réussite de ses anciens élèves (Classement de Shanghai, 2015). Treize lauréats du Prix Nobel, dix récipiendaires de la médaille Fields et vingt-sept récipiendaires de la médaille d'or du CNRS, sont issus de ses promotions.

*École normale supérieure
45 rue d'Ulm, 75005 Paris.*

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
ORGANISATION

INSTITUT
FRANÇAIS

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
SOUS L'ÉGIDE

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ
SPONSORS

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
SPONSORS COMMUNICATION

ΛΗΞΗ ΒΡΑΔΙΑΣ ΜΕ ΜΟΥΣΙΚΗ | CLÔTURE DE LA SOIRÉE EN MUSIQUE

Η βραδιά θα κλείσει μετά τις 02.00 με μουσική, σε μια γιορτινή ατμόσφαιρα, με τους:
Κώστας Αχλιόπτας, κρητική λύρα - φωνή
Γιώργος Στρατάκης, κρητικό λαγούτο - φωνή
Αβραάμ Αβραμίδης, κρητικό λαγούτο- φωνή

La soirée s'achèvera en musique, après 02h00, pour un moment festif avec :
Costas Achlioptas, lyre crétoise - chant
Giorgos Stratakis, laouto (luth crétois) - chant
Avraam Avramidis, laouto (luth crétois) - chant

Ταυτόχρονη μετάφραση | Traduction simultanée

Βίκυ Δρόσου | Vicky Drossou
Ναταλία Καρασταμάτη | Natalia Carastamati
Αρλέτι Μανώλη | Arlette Manoli
Ευγενία Μουτσοπούλου | Eugénie Moutsopoulou
Δέσποινα Μπενέτου | Despina Benetou
Κωνσταντίνος Παπαδόκης | Constantin Papadakis
Σοφία Χαραλάμπους | Sophie Charalabous
Ειρήνη Χιωτέλλη | Irène Hiotelis
Άρτεμις Χρηστάκη | Artemis Christakis

Σχεδιασμός εξωφύλλου | Conception de la couverture : This is That
Σχεδιασμός μακέτας καταλόγου | Conception de la maquette du catalogue : Πατρίσια Γκίκα | Patricia Ghika
Μετάφραση-επιμέλεια | Traduction-révision : Κώστας Τσιταράκης | Costas Tsiarakis
Εκτυπώσεις | Impressions : Up Press

ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΛΑΔΟΣ | INSTITUT FRANÇAIS DE GRÈCE
ΣΙΝΑ 31, 10680 ΑΘΗΝΑ | 31, RUE SINA, 10680 ATHÈNES | WWW.IFG.GR

Γαλλικό Ινστιτούτο Ελλάδος
Σίνα 31, 106 80 Αθήνα

Institut français de Grèce
31, rue Sina, 106 80 Athènes

T. 210 33 98 600
E. ifa@ifa.gr
www.ifa.gr